

Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse eelnõu

Kerli Reintamm-Gutan
Maia-Triin Kanarbik
Piret Eelmets

20. aprill 2026

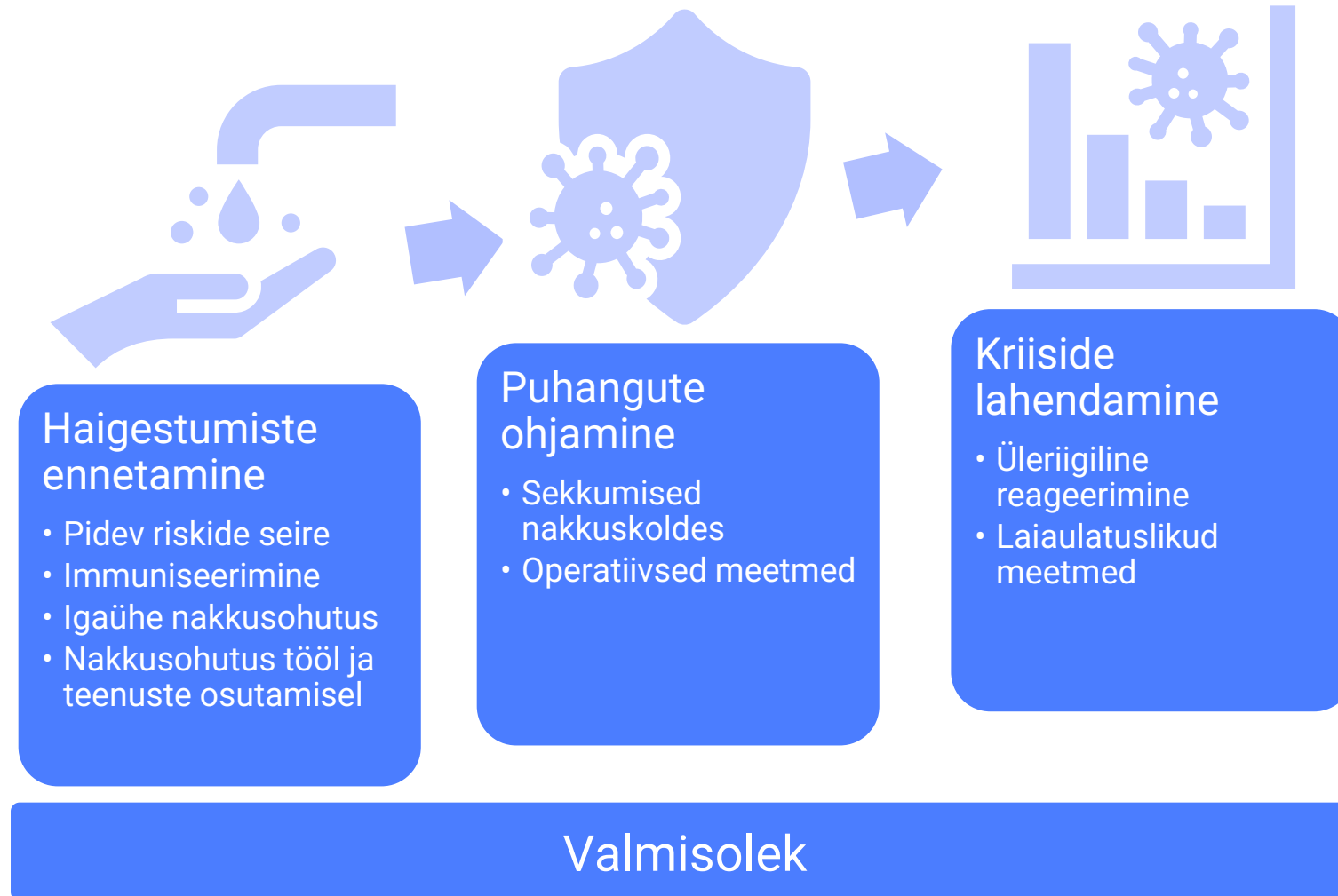

SOTSIAALMINISTERIUM

Miks seadus muutub?

- **Nakkushaigused ei küsi aega ega kohta** - neist tulenevate ohtude eest tuleb kaitsta nii igaühe tervist kui ka elu Eestis. On selliseid nakkushaiguseid, mis võivad teha suurt kahju tervisele
- Vananenud seadus - 2003. aasta seadus ei kajasta tänaseid epidemioloogilisi riske ega tervishoiuvõimekust
- Kriisijuhtimise puudujäägid - COVID-19 näitas, et praegune regulatsioon ei toeta efektiivset kriisijuhtimist ega selgeid nakkustõrjemeetmeid
- **Eesmärk on luua kriisikindlam ja kaasaegsem õigusraamistik nakkushaiguste ennetamiseks ja nende tõrjeks Eestis**
- Riskipõhine lähenemine ja õiguspärasus - uus seadus rakendab piiranguid tõendus põhisel ning suurendab läbipaistvust ja õiguspärasust otsustes

Milline on uus õigusraamistik?

Uuendatud kõik terminid

- Kaasajastame ja täpsustame keskseid **termineid**, et tagada nende ühtne ja selge sisu – üks läbivast tagasisidest terve COVID-19 pandeemia vältel
- Seaduseelnõus välja pakutud enam kui 20 uut terminit, mida kasutatakse läbivalt kogu seaduse tekstis

Eriti ohtlik nakkushaigus

- Peab vastama vähemalt ühele järgmisest neljast tingimusest:
 - põhjustab suurt suremust, rasket haiguskulgu või püsivat tervisekahjustust
 - selle levikuga kaasneb oht tervishoiusüsteemi toimepidevusele või muu elutähtsa teenuse osutamisele
 - haiguse on põhjustanud uus nakkustekitaja, mille osas puudub elanikkonnal immuunsus või tõhusad ravi- või ennetusmeetmed
 - haiguse levikust maailmas on saanud rahvusvahelises tähenduses hädaolukord ja selle levikuga võib kaasneda oht rahvastiku tervisele Eestis
- Selliste nakkushaiguste loetelu kehtestatakse määrusega

Uuendatud lähenemine vaktsineerimisel

- Tervishoiuteenuse osutajal tekib õigus immuniseerida, kui seaduslik esindaja ei ole pärast teavitamist esitanud kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis keeldumist
- Protsessi aluseks on põhjalik teavitamine ja nõustamine, mis tagab, et vanemad ja esindajad on teadlikud ja neil on aega soovi korral keelduda
- Keeldumiseks peab lapse või hoolealuse esindaja esitama kirjalikku taasesitamist võimaldava avalduse

Patsiendi autonoomia ja kaalutlusvõime

- Juhindutakse VÕS § 766 lõikest 4, mille kohaselt tuleb kaalutlusvõimelise lapse soove arvestada
- Lapse õigus oma tervisega seotud otsuseid vastu võtta lähtub ÜRO lapse õiguste konventsioonist ja Eesti Vabariigi Põhiseaduse paragrahvist 28
- **Kedagi ei immuniseerita vastu tema tahtmist,** isegi kui lapsevanemad on andnud nõusoleku või jätnud keeldumata
- Kaalutlusvõime hindamine on protsess, mille tervishoiutöötaja peab dokumenteerima, tagades patsiendi õiguste kaitse vastavalt rahvusvahelistele bioeetika normidele

Nakkushaiguste tervisekontrollid

- **Loobume nakkushaiguste puudumise tõendamise nõudest** enne tööle asumist enamikel töökohtadel v.a haavatavate sihtrühmadega töötavad isikud (vajalik tuberkuloosi suhtes kontroll)
- **Asendame selle järjepidevate ennetusmeetmetega**, mis tuginevad töökeskkonna riskianalüüsile
- Meetmete hulgas võib olla ka kontroll nakkushaiguste suhtes, kui see on riskidest tulenevalt vajalik
- Muud põhimõtted ei muutu, sh jääb tööandjale kohustus tagada töötajatele nakkusohutud tööolud ja samuti peavad olema tagatud nakkusohutusnõuded

Infektsioonikontroll

- Laiendame infektsioonikontrolli nõudeid sinna, kus risk nakkuste levikuks on kõrge
- Nõuded kehtivad kõigile tervishoiuteenuse osutajatele ning väljaspool kodu osutatava ööpäevaringse üld- ja erihoolekandeteenuse osutajatele
- **Infektsioonikontroll kujutab endast süsteemseid tegevusi eesmärgiga ennetada või peatada nakkustekitajate levik teenuse osutamisel**
- Näiteks selliste juhendite koostamine, mis annavad suunised haiguskahtluse korral nakatunud patsiendi eraldamiseks teistest hooldekodu elanikest ja töötajad peavad kandma tema hooldamise ajal kaitsemaski ning –kitlit

Nakkushaiguste puhangud

- Hierarhiline reageerimismudel:
 - **Terviseamet** – fookus puhangutel ja **operatiivsel sekkumisel**, õigus kehtestada lühiajalisi (kuni 30 p) piiranguid
 - **Vabariigi Valitsus** – pädevus otsustada **üleriigiliste ja ulatuslike piirangute üle ohtliku nakkushaiguse epideemilise leviku korral**. Piirangud kehtestatakse määruse vormis
- Seaduse tasandil on sätestatud füüsilistele isikutele kui ka ettevõtjatele:
 - millistel juhtudel – inimene on saabunud suure nakkusohuga piirkonnast või tegeleb avalike tegevuste/teenuste osutamisega
 - mida peab tegema – kohustuse järgida konkreetseid nakkusohutuse nõudeid, nt viibimiskeeld, tervisetõendi kontrollimine

Seaduse kavandatud jõustumine

- 1. juuli 2027 – vaktsineerimisega seotud muudatuste jõustumine
- 1. jaanuar 2028 – kogu seaduse planeeritud jõustumine
- Jooksev info SoM veebilehel [Nakkushaiguste ennetamine ja tõrje | Sotsiaalministeerium](#)

Aitäh!

